

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

A.H.K. van Viegen (PvdD)

(d.d. 3 maart 2020)

Nummer

3595

Onderwerp

Ontheffing doden vossen

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Op 22 december 2018 is voor de duur van de maximale vijf jaar door Gedeputeerde Staten (GS) van Zuid-Holland een ontheffing afgegeven voor het doden van vossen na zonsondergang en voor zonsopkomst met gebruik van geweer, kunstmatige lichtbronnen, restlichtversterkers en warmtebeeldkijkers, en binnen de afpalingskring van eendenkooien (ODH-2018-0114655).

*De vos staat op de landelijk vrijstellingslijst (Artikel 3.15 en 3.16 Wet natuurbescherming). Dat houdt in dat deze dieren het hele jaar mogen worden gedood, indien er binnen het werkgebied van de WBE op tenminste één perceel schade is of dreigt in het huidige of het komende jaar aan landbouw en/of fauna. Als gebruik gemaakt wordt van een geweer is een jachtakte vereist evenals een **schriftelijke toestemming van de grondgebruiker**. Ook is de 40 ha-regeling van toepassing.*

1. *De vos is beschermd ingevolge de Wet Natuurbescherming. Zijn er binnen de WBE's tellingen uitgevoerd naar de aanwezigheid van vossen in de gebieden en worden deze geregistreerd? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De wildbeheereenheden (WBE) monitoren de aanwezigheid van vossen in hun werkgebied. De populatieontwikkeling van de vos wordt gevolgd, mede aan de hand van gegevens van het NEM Meetnet Dagactieve Zoogdieren en de Nationale Databank Flora en Fauna. Overigens is het doel van de ontheffing niet het beheren van de populatie vossen, maar het beschermen van de populatie weidevogels.

2. *Kunt u aangeven hoe groot de huidige populatie vossen in Zuid-Holland is en waar de vossen zich bevinden?*

Antwoord

We zien de vossen in Zuid-Holland op steeds meer plaatsen opduiken, waaronder in de polders en het stedelijk gebied, wat bevestigt dat de soort zich sterk ontwikkelt in de provincie. Omstreeks 1970 kwam de vos niet of nauwelijks voor binnen de provincie. Volgens het NEM Meetnet Dagactieve Zoogdieren (telganger oktober 2018) is er een significant gestage toename te zien in Zuid-Holland.

Er zijn nog maar enkele gebieden in Zuid-Holland waar de vos slechts in kleine aantallen voorkomt: op Goeree-Overflakkee, Voorne-Putten en in de Hoeksche Waard.

3. *Hoeveel vossen zijn er de afgelopen 2 jaar op grond van de ontheffing gedood en kunt u deze per maand aangeven en op een overzichtskaart voor de juiste locatie?*

Antwoord

In de tabel hieronder staan de gegevens over het afschot in de beheerperioden van januari 2019 t/m juni 2019 weer gegeven. In 2018 is er geen gebruik gemaakt van de ontheffing. De ontheffing is jaarlijks geldig gedurende de periode van 1 december tot en met 30 juni. De gegevens zijn gerangschikt per wildbeheereenheid. De locaties van de van de geschoten vossen zijn weergegeven op bijgevoegde heatmap.

Gebruik ontheffing vos januari 2019 t/m juni 2019	
WBE	Aantal
Ade	-
Alblasserwaard-Oost	-
Alblasserwaard-West	1
De Aarlanden	16
Delfland	8
Duin- en Bollenstreek	78
Hoeksche Waard	-
Krimpenerwaard	5
Reeuwijk e.o.	-
Rijnland Zuid	11
Schieland	18
Voorne	-
Zuid-Holland	138

4. *De vos staat al op de landelijke vrijstellingslijst (zie boven). Waaruit blijkt dat de huidige populatie vossen dermate hoog is dat de bovenvermelde ontheffing noodzakelijk is. Graag een goede onderbouwing en cijfers om de ontheffing daadwerkelijk te rechtvaardigen.*

Antwoord

In Zuid-Holland komen diverse soorten weidevogels voor. Helaas kennen de meeste van deze soorten een negatieve trend. Daarnaast herbergen de Zuid-Hollandse Natura 2000-gebieden andere bijzondere bodembroedende vogels zoals de roerdomp, purperreiger en kluut. Al deze vogelsoorten zijn potentiële prooidieren van de vos. Door de vossenstand in de open graslanden en de desbetreffende Natura 2000-gebieden laag te houden, wordt de predatie op weidevogels en andere bodembroeders beperkt, wat de soorten ten goede zal komen. Doel van ontheffing is dan ook om voor en tijdens het broedseizoen de vossenstand rondom de kwetsbare gebieden zo laag mogelijk te houden; ter bescherming van de weidevogels en andere bodembroeders. Omdat de vos met name in de nacht actief is, is een aanvullende ontheffing voor afschot gedurende de nacht nodig.

5. *Is het juist dat de FBE telgegevens van het NEM (Meetnet Dagactieve Zoogdieren) gebruikt? Zo ja, hoe en door wie worden deze tellingen uitgevoerd, voor welke gebieden geldt dit in Zuid Holland en wat is de uitkomst van deze tellingen?*
6. *Worden er ook telgegevens van de WBE gebruikt en zo ja, hoe beoordeelt u de betrouwbaarheid ervan, als de telling wordt uitgevoerd door jagers zelf?*
7. *Indien u geen cijfers heeft m.b.t. vraag 1 en 2, waarop baseert u zich dan? En bent u dan bereid om alsnog beleid te gaan voeren voor een goede onderbouwing? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1. De ontheffing is met name gebaseerd op NEM Meetnet Dagactieve Zoogdieren en waarnemingen die binnen de gehele provincie worden gedaan en zijn geregistreerd in de Nationale Databank Flora en Fauna. Wij wijzen u erop dat het doel van ontheffing niet het beheren van de vossen populatie betreft, maar om de om de vossenstand rondom de kwetsbare gebieden in het broedseizoen zo laag mogelijk te houden. Wij achten het niet nodig om hiervoor nieuw beleid te gaan voeren.

8. *Vindt u het ethisch en vanuit dierenwelzijnsoogpunt verantwoord dat ingevolge de ontheffingverlening zwangere vossen en zogende moedervossen mogen worden afgeschoten, waarbij de jongen aan hun lot worden overgelaten en een ellendige dood sterven? Zo ja, kunt u beargumenteren waarom? Zo nee, welke maatregelen gaat u treffen?*
9. *Waarom hanteren GS in de ontheffing geen schoontijd voor de vos?*

Antwoord op vraag 8 en 9

Nederland is van groot belang voor de staat van instandhouding van weidevogels in Noordwest-Europa. Vanwege de achteruitgang van de weidevogelstand en de rol die de vos hierin speelt, heeft het rijk de vos landelijk vrijgesteld. Dat houdt in dat de vos het gehele jaar mag worden beheerd. Het beheer op basis van de verleende ontheffing concentreert zich op de periode voorafgaand aan de zoogperiode en valt samen met het broedseizoen van weidevogels. Het voorkomen van onnodig lijden is daarbij de wettelijke verplichting van iedere uitvoerder.

10. *De vos is nog één van de weinige zoogdierpredatoren in de Zuid-Hollandse natuur (van o.a. de gans) en heeft een daarom belangrijke functie in het natuurlijk evenwicht van de natuur. Eerder is door GS aangegeven dat de vos een predator is van de weidevogels. Kunt u onderbouwen wat het percentage predatie van de vos is en wat het percentage is door andere oorzaken, zoals de intensieve landbouw?*

Antwoord

Uit een landelijk predatieonderzoek kwam de vos naar voren als grootste nestpredator (57,5%) (Teunissen et al. 2005, 2008). Het is niet precies bekend in welke mate andere oorzaken een effect hebben op de kuikens en nesten van weidevogels en overige bodembroeders. De provincie draagt naast de ontheffing ook bij aan projecten, waaronder actieplan boerenlandvogels, ter bescherming en verbetering van het leefgebied van de weidevogels. Met de ontheffing en de projecten hebben wij over de totale breedte aandacht voor de achteruitgang van de weidevogels. Zie ook het antwoord op vraag 4.

11. *Wordt bij de uitvoering van de genoemde ontheffing altijd voldaan aan de 40 ha regeling en zo nee, is hiervoor dan ontheffing verleend? Zo nee, is dan uw conclusie dat hiermee niet wordt voldaan aan de wet en zo nee, welke maatregelen gaat u treffen?*

Antwoord

Ja, de wettelijke regel voor het gebruik van het geweer is een jachtveld van minimaal 40 hectare. Er is geen ontheffing verleend om daarvan af te wijken.

12. *Hebben de jagers die vossen mogen bestrijden op grond van de verleende ontheffing wel altijd vooraf schriftelijke toestemming van de grondgebruiker op de gronden waarop vossen worden gedood op grond van de ontheffing?*
13. *Als er al door een grondgebruiker een toestemming voor de jacht wordt verleend dan mag deze niet altijd worden doorgegeven aan derden tenzij dit is opgenomen in de verleende toestemming. Is er ook bekend waar er geen toestemming is verleend en wordt hier dan niet gejaagd? Indien het niet bekend is, bent u bereid om dit helder te maken en te communiceren naar de WBE's?*
14. *Als de WBE geen aansluitende schriftelijke toestemming van de grondgebruiker heeft, wordt in een aantal gevallen niet voldaan aan de 40 ha eis voor het gebruik van het geweer. Is bekend waar er geen toestemming is verleend en wordt daar dan wel of niet gejaagd? Indien het niet bekend is, bent u bereid dit helder te maken en te communiceren naar de WBE's?*

Antwoord

De ontheffing wordt gebruikt door of namens de jachthouder, op basis van het jachtrecht. Op grond van de wet is het niet nodig dat er een aanvullende schriftelijke toestemming is van de grondgebruiker. De ontheffing kan dus niet worden gebruikt buiten een jachtveld. Dit is door de FBE duidelijk gecommuniceerd naar de wildbeheereenheden.

15. *Het betreden van gronden zonder toestemming van de grondgebruiker, mag alleen indien wordt gehandeld conform een opdracht, als bedoeld in artikel 3.18 van de Wet natuurbescherming. Is het juist dat deze opdracht niet is verleend?*

Antwoord

De jachthouder is gerechtigd tot het betreden van de gronden bij de uitvoering van de ontheffing. Een opdracht op grond van artikel 3.18, waarbij is bepaald dat de uitvoerders toegang hebben tot gronden om daar het beheer uit te voeren, is niet nodig en daarom ook niet verleend.

16. *De grondgebruiker kan bij schriftelijke en gedagtekende toestemming de hem ingevolge het 2^e tot en met het 5^e lid toegestane handelingen (art. 3.15 Wet natuurbescherming) door een wildbeheereenheid of anderen doen uitoefenen. Als de grondgebruiker deze rechten schriftelijk toestaat aan een jager, kan hij dan ook toestemming geven dat deze jager de rechten mag doorschrijven aan een andere jager?*

Antwoord

Ja.

17. *Is het juist dat de grondgebruiker zijn rechten schriftelijk aan de WBE kan geven, met het recht op doorschrijven, zodat de WBE deze dan aan een jager mag doorschrijven?*

Antwoord

Ja.

18. *Is het juist dat jachthouders schriftelijke machtiging aan de WBE geven om de ontheffing door andere jagers te gebruiken in hun jachtvelden en dat afstemming met de grondgebruiker aan te raden is, omdat deze de toegang tot zijn gronden kan ontzeggen en omdat op grond van andere wetgeving het betreden van gronden verboden kan zijn? Zo nee, waarom wordt dit dan in het uitvoeringsplan vos van de WBE gesteld?*
19. *Zijn de jagers, die vossen doden op grond van de verleende ontheffing, en op basis van het uitvoeringsplan vos hiermee in overtreding van de wet?*

Antwoord

Een jachthouder kan inderdaad een andere jachtaktehouder via de WBE machtigen om de ontheffing te gebruiken in zijn jachtveld. Afstemming met de grondgebruiker is aan te raden om deze te informeren over de uitvoering. Het door u genoemde "uitvoeringsplan vos van de WBE" is ons niet bekend, maar wij gaan ervan uit dat dit uitvoeringsplan een weergave is van de afspraken die er binnen de desbetreffende WBE zijn gemaakt over de uitvoering van het vossenbeheer. Er is in dat geval geen sprake van een overtreding van de wet.

20. *Waarom komt de inhoudelijk tekst van het uitvoeringsplan vossenbeheer, waarin wordt aangegeven waar gebruik gemaakt mag worden van de ontheffing, exact overeen met de inhoudelijke tekst van de andere werkgebieden van de WBE's?*

Antwoord

Vanuit de Faunabeheereenheid zijn formats aangeboden aan de wildbeheereenheden die door een wildbeheereenheid specifiek ingevuld kunnen worden.

21. *Er staat beschreven dat jachthouders schriftelijk toestemming geven aan de WBE's om de uitvoering van het doden van vossen (ook door andere jagers) mogelijk te maken. Is het wel toegestaan dat de WBE het grondgebruikersrecht van een andere partij dan de grondgebruiker (de jager) doorgeeft aan andere jagers en zijn GS ermee bekend dat dit gebeurt?*

Antwoord

Zie antwoord op vraag 12

22. *Hoe kan het zijn dat de jachtvelden, waar de jachthouder geen toestemming heeft gegeven aan de WBE of de grondgebruiker geen toestemming heeft gegeven aan de WBE wel ingetekend staan op de afbeelding van het lichtbakgebied, uitvoeringsplan vossenbeheer? Bent u met ons van mening dat dit onjuist is weergegeven? Zo nee, kunt u beargumenteerd aangeven waarom niet? Zo ja, is het juist dat hier wordt aangezet tot het plegen van een strafbaar feit?*

Antwoord

Zoals eerder opgemerkt is het door u genoemde uitvoeringsplan vossenbeheer ons onbekend. De topografische kaart bij de ontheffing geeft aan waar de ontheffing in beginsel gebruikt mag worden. Indien de jachthouder hiervan geen gebruik wil maken, dan heeft hij daartoe het recht.

23. *Artikel 3.26 derde lid van de Wet natuurbescherming vermeldt dat GS ontheffing en PS vrijstelling kunnen verlenen van een aantal wettelijke regels, indien er ook rekening gehouden wordt met de belangen van veiligheid, volksgezondheid, welzijn en milieu. Vossen worden meestal met een zwaar kaliber kogelgeweer geschoten. Ons is bekend dat zich al een aantal incidenten in onze provincie hebben voorgedaan, waarbij tijdens het nachtelijk doden van vossen met het geweer kogels in huizen terecht zijn gekomen. Het schieten tijdens de nachtelijke uren vormt voor mensen in de omgeving een zeer groot gevaar en we maken ons ernstige zorgen over de veiligheid.*
- a. *Afgeschoten kogels van een zwaar kaliber kogelgeweer hebben een groot bereik. Wordt er gebruik gemaakt van deugdelijke natuurlijke, veilige kogelvangers? Zo ja, hoe wordt dit gerealiseerd?*
- b. *Kennen alle jagers, die gebruik maken van de ontheffing om vossen te doden, het gebied zelf wel goed genoeg om veilig gebruik te maken van een zwaar kaliber kogelgeweer en zijn alle velden wel geschikt voor deze manier van geweergebruik?*

Antwoord

De uitvoerder is altijd zelf verantwoordelijk voor het veilig gebruiken van een geweer. Het wettelijk verplichte jachtexamen gaat uitgebreid in op het veilig omgaan met een geweer in praktijksituaties. Onveilig gedrag tijdens het examen betekent in alle gevallen dat men niet slaagt voor het examen.

De door u genoemde incidenten zijn ons niet bekend. Ook vanuit de politie hebben ons dergelijke signalen niet bereikt. Mocht u hierover meer informatie hebben dan verzoeken wij u met klem deze informatie te delen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid of de politie.

- c. *Hoe beoordelen GS de veiligheidsrisico's van de huidige verleende ontheffing? Is er bijvoorbeeld al eerder onderzoek naar de veiligheidsrisico's gedaan? Zo nee, bent u bereid nader onderzoek hiernaar uit te voeren? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De veiligheidsrisico's van de desbetreffende ontheffing zijn niet anders dan van eerder verleende ontheffingen. De uitvoerders zijn goed opgeleid en in staat om op een veilige manier een geweer te hanteren.

Zie ook het antwoord op vraag a en b.

- d. *Zijn GS, gezien de wettelijke tekortkomingen (schriftelijke toestemming van de grondgebruiker, die wettelijk is verplicht en niet is opgenomen, de hoge veiligheidsrisico's die de ontheffing met zich meebrengt en het uitvoeringsplan vos van de WBE, wat een vereiste is maar aanzet tot strafbare handelingen) bereid de ontheffing per direct in te trekken? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Nee. Zie de voorgaande antwoorden.

Den Haag, 31 maart 2020

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit

